

IkäihMe-hankkeessa toteutettiin yhteensä neljä suunnittelutyöpajaa, joista kerättiin tutkimusaineistoa kuudeltatoista ikäihmiseltä ja viideltätoista ikäihmisten kanssa työskentelevältä asiantuntijalta. Tutkimusaineistoa kerättiin case-tehtävän avulla, missä osallistujat jaettiin pareihin. Parien tehtävä oli suunnitella unelmien medialukutaidon koulutustilaisuus. Suunnittelua varten jokainen pari sai kuvauksen kuvitteellisesta ikäihmisestä, jolle koulutus tuli kohdistaa. Case-tehtävän lisäksi suunnittelutyöpajoihin osallistuneilta ikäihmisiltä kerättiin kyselylomakkeen avulla tietoa siitä, miten he arvioivat omia mediataitojaan ja mihin toivoisivat saavansa vielä lisää tukea. Tutkimuskysymykset ovat: 1) Millaiset ovat ikäihmisten medialukutaidot? 2) Mitkä ikäihmisten medialukutaidon osa-alueet vaativat ohjausta ja tukea? sekä 3) Mitkä pedagogiset lähestymistavat sopivat ikäihmisten medialukutaidon tukemiseen? Tutkimus esittelee suunnittelutyöpajoihin osallistuneiden sidosryhmien näkökulmia.

Tutkimuksen keskeisimmät tulokset:

- Ikäihmiset kaipaavat tukea kaikilla medialukutaidon osa-alueilla (tieto- ja viestintäteknologian [TVT] sekä digitaalisen median käyttö, ymmärtäminen ja tuottaminen).
- TVT sekä digitaalisen median käyttö nousi tuloksissa kuitenkin muita osa-alueita vahvemmin esille.
- Kyselyn perusteella ikäihmisten heikoimmat taidot liittyivät ohjelmointikieleen, nettisivujen suunnitteluun ja uuden luomiseen internetistä löydetyn materiaalin pohjalta.
- Vahvimmat taidot liittyivät uuden välilehden aukaisemiseen nettiselaimessa, yhteyden muodostamiseen langattomassa verkossa (esim. WiFi), älypuhelimien suojaamiseen PIN-koodilla tai muulla näyttökuviolla, henkilön poistamiseen yhteystiedoista sekä video- ja valokuvaamiseen älypuhelimella ja niiden jakamiseen sosiaalisessa mediassa.
- Keskeisinä ohjauksen periaatteina pidettiin yksilöllistä ja oppijakeskeistä sekä formaalia ja opettajakeskeistä periaatetta.
- Opetuksen ja ohjauksen tulee keskittyä ennen kaikkea yksilön omiin tarpeisiin.
- Vuorovaikutteinen, kasvokkainen sekä yhteisöllisiä toimintatapoja yhdistävä opetus ja ohjaus nähtiin merkityksellisenä.
- Taitoja opitaan itse kokeilemalla ja laitteita käyttämällä esimerkiksi yhdessä perheen, vertaisten tai muiden asiantuntijoiden kanssa.
- Viitteitä sulautuvaan opetukseen ja verkko-opetukseen löydettiin, mutta vähemmissä määrin.

Tutkimuksen keskeisimmät johtopäätökset:

- Yleistyksiä ei voida tehdä, sillä ikäihmiset ovat heterogeeninen ryhmä ja mediakasvatuksen tulee lähteä yksilön omista tarpeista.
- Medialukutaidon kehittämiseen kohdistuvia koulutuksia löytyy, mutta on tarpeen tarkastella vastaako tarjonta mm. ikäihmisten omia tarpeita, ovatko käytetyt pedagogiset lähestymistavat sopivia ja tunnistavatko ikäihmiset täysin, mihin medialukutaidon osa-alueeseen (käyttö, ymmärrys, tuottaminen) he kaipaavat tukea.
- Tulevaisuudessa eläköityy yhä taitavampia TVT ja digitaalisen median käyttäjiä.
- Kasvokkain tapahtuvaa opetusta toivotaan.
- Sulautuvaa ja verkko-opetusta ei voi täysin sivuuttaa, sillä se voi tarjota esimerkiksi harvaan asuttujen alueiden ikäihmisille mahdollisuuden saada ohjausta ja tukea.
- Tuen vieminen ikäihmisten koteihin ja jokapäiväiseen elämään on myös tärkeää.
- Ikäihmisten medialukutaidon kehittämiseksi tarvitaan lisää ajantasaista tutkimusta ja käytännön työtä.

Lähde: Rivinen, S. (2020). *Media education for older people - views of stakeholders*. Educational Gerontology, 46:4, 195-206, DOI: [10.1080/03601277.2020.1725307](https://doi.org/10.1080/03601277.2020.1725307)